

Polvijärven kunnan lausunto hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi
Khall. § 17

Pääministeri Juha Sipilän hallitus on linjannut 20.10. ja 7.11.2015 tekemillään päätöksillä sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksen uudistamisesta sekä perustettavien itsehallinto-alueiden määrän aluejaosta.

Itsehallinto-alueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettävät kolme itsehallintoaluetta tukeutuen lailla säädettävän työnjaon mukaisesti vaativimmissa palveluissa muiden itsehallinto-alueiden palvelurakenteisiin siten, että sosiaali- ja terveydenhuollossa on maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään.

Hallituksen rahoituksen uudistamista koskevan linjauksen mukaan kunnalla ei voi jatkossa olla merkittävää vastuuta sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta. Itsehallintoalueiden rahoitusta valmistellaan ensisijaisesti valtion rahoitusvastuun pohjalta, minkä lisäksi myös osittain alueiden omaan verotusoikeuteen perustuvaa ratkaisua selvitetään.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta, itsehallintoalueiden perustamista ja aluehallinto- uudistusta valmistellaan sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön yhteisessä hankkeessa, jota hallinnoidaan teknisesti sosiaali- ja terveysministeriössä.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö pyytävät kunnilta lausuntoa hallituksen linjauksista.

Hallituksen linjauksen mukaan itsehallinto-alueet muodostetaan kuntajaon pohjalta. Kuntia pyydetään lausunnoissaan ottamaan kantaa siihen, minkä maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kunta katsoo kuuluvansa sekä perustelemaan kannanottonsa. Tästä johtuen kunnille osoitettu lausuntopyyntö on kohdistettu valtuustolle. Annetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen laidinnassa. Itsehallintoalueeseen sijoittumista koskevaan kannanottoon suhtaudutaan kunnan virallisena kantana, minkä vuoksi sitä koskevasta valtuuston päätöksestä tulee toimittaa päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön. On mahdollista menetellä myös niin, että valtuusto ottaa kantaa ainoastaan sille osoitettuihin, itsehallinto-alueeseen kuulumista koskeviin kysymyksiin ja toimittaa kannasta päätösasiakirjan sosiaali- ja terveysministeriöön. Tällöin lausuntopyynnön muihin kysymyksiin voidaan ottaa kantaa muissa kunnan toimielimissä.

Oheismateriaalina lausuntopyyntö, hallituksen aluejakoa koskeva linjaus, Manner-Suomen maakunnat ja hallituksen rahoituslinjaus.

Ehdotus Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi liitteenä olevan Polvijärven kunnan antaman lausunnon hallituksen linjauksista itsehallintojaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Liite nro 7.

Valt. § 7

Päätös Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Liite nro 2.

OTTEEN PÖYTÄKIRJASTA VIRALLISESTI
OIKEAKSI TODISTAA POLVIJÄRVEN KUN-
NANVIRASTOSSA05.....02.....2016.....

Lausuntopyyntökysely

Ohjeet:

Sähköisessä kyselylomakkeessa voi liikkua edestakaisin painamalla Edellinen- tai Seuraava - painikkeita. Kysely on mahdollista lähettää vastaamatta kaikkiin kysymyksiin, mutta osa kysymyksistä on merkitty pakollisiksi. Mahdolliset kysymyksiin annetut perustelut huomioidaan vastauksia analysoitaessa. Kyselyn lopussa on runsaasti vastaustilaa lausujien vapaamuotoisille kommenteille. Vastauksia on mahdollista muokata ennen kyselylomakkeen lähettämistä. Kyselyn voi tarvittaessa keskeyttää painamalla Keskeytä-painiketta ja jatkaa vastaamista myöhemmin. Keskeytä-painikkeesta kysely vie automaattisesti sivulle, jossa on linkki jatkettavaan kyselyyn. Sivulla voi myös lähettää linkin sähköpostiisi. Viimeisen kysymyksen lopussa on Yhteenveto-painike, josta pääset tarkastelemaan laatimiasi vastauksia. Yhteenvetosivulta pääset muokkaamaan (Muokkaa vastauksia -painike) ja tulostamaan (Tulosta-painike) kyselyn. Tämän jälkeen kysely pitää vielä lähettää.

Vastauksien lähetys: Kun kyselyyn vastaaminen on valmis, paina kyselylomakkeen yhteenvetosivun lopussa olevaa Valmis-painiketta. Lähettämisen jälkeen kyselyvastausta ei ole enää mahdollista täydentää tai muokata.

Tämä on kyselyn tekstitiedostoversio, jota voi käyttää lausuntopyynnön käsittelyn helpottamiseksi. Toimielimen käsittelyssä voidaan noudattaa esimerkiksi menettelyä, jossa lausuntoa työstetään tekstitiedostomuotoisena ja käsittelyn lopuksi tekstitiedostoon laaditut vastaukset syötetään kyselyyn.

Sähköisen kyselyn Internet-osoite:

<https://www.webropolsurveys.com/S/23CD4E7D9E3E90FB.par>

Lisätietoja lausuntopyynnöstä antavat:

Alivaltiosihteeri Tuomas Pöysti, p. 0295163012, s-posti tuomas.poysti@stm.fi
Hallitusneuvos Pekka Järvinen, p. 02951 63367, s-posti pekka.jarvinen@stm.fi
Finanssineuvos Teemu Eriksson, p. 02955 30177, s-posti teemu.eriksson@vm.fi

Kyselyn tekniseen toteutukseen liittyvät kysymykset:

Osastosihteeri Riikka Friberg, p. 02951 63629, s-posti riikka.friberg@stm.fi
Osastosihteeri Jaana Aho, p. 02951 63395, s-posti jaana.aho@stm.fi

TAUSTATIEDOT

Vastaajatahon virallinen nimi

Polvijärven kunta

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Kaasinen Helena, hallintojohtaja

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Ahonen Annu, va.kunnanjohtaja, annu.ahonen@polvijarvi.fi, puh. 04010 46001

Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä

1.2.2016

Toimielimen nimi

Polvijärven kunnanvaltuusto

Onko vastaaja*

kunta

sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue
maakunnan liitto
muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
valtion viranomaisen
järjestö
joku muu

Kysymykset

1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Kyllä

Ei

Ei kantaa

2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.
3. **Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille:** Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)
Etelä-Karjala
Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Savo
Kainuu
Kanta-Häme
Keski-Pohjanmaa
Keski-Suomi
Kymenlaakso
Lappi
Pirkanmaa
Pohjanmaa
Pohjois-Karjala
Pohjois-Pohjanmaa
Pohjois-Savo
Päijät-Häme
Satakunta
Uusimaa
Varsinais-Suomi

4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.
5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua? **Sosiaali- ja terveydenhuollon ympärille perustettavien alueiden itsehallinnon pitää olla aitoa, pääsääntöisesti samoin periaattein kuin nyt kunnallinen itsehallinto toimii. Polvijärven kunta on järjestänyt taloudellisesti ja hyvin toimivat sosiaali -ja terveystalot kuntalaisille. Polvijärven kunta on lokakuussa 2015 tekemällään päätöksellä liittynyt koko Pohjois-Karjalan ja Heinäveden kunnan käsittävään Siun Sote -kuntayhtymään, joka tulee järjestämään sote -palvelut vuoden 2017 alusta lukien. Valtakunnan tasolla Polvijärven kunta katsoo kysytyistä vaihtoehtoista parhaimmaksi vaihtoehdoksi 18 maakunnan järjestämät sote-palvelut niin, että kaikki maakunnat ovat samantarvoisessa asemassa.**
6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveystalot muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia.
- Väestömäärä ja sen ennustettu kehitys
 - Huoltosuhde ja sen ennustettu kehitys
 - Taloudelliset edellytykset
 - Mahdollisuudet varmistaa yhdenvertainen sosiaali- ja terveystaloiden saatavuus**
 - Mahdollisuudet varmistaa kattava sosiaali- ja terveystaloiden saatavuus**
 - Mahdollisuudet suunnitella ja toteuttaa toimiva palvelurakenne**
 - Mahdollisuudet toteuttaa kustannustehokas tuotantorakenne
 - Kielelliset erityispiirteet
 - Maakuntien välinen luontainen yhteistyö ja työssäkäynti- tai asiointisuunnat
 - Jokin muu, mikä?

7. Kaikki itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?
Pohjois-Savo
8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Kyllä

Ei

Ei kantaa

9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.
10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Itsehallintoalueilla tulee mahdollistaa valtakunnallisen perusratkaisun rinnalla se, että alueen kunnat ja kuntayhtymät pystyvät omilla päätöksillään joustavasti osoittamaan itsehallinnolle haluamiaan täydentäviä tehtäviä. Valtiolta siirtyvien tehtävien perusjakona on oltava se, että kehittämiseen liittyvät tehtävät tulevat kattavasti itsehallinnolle, mutta luvitukseen, valvontaan, kansalaisten oikeusturvaan, yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon sekä turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvät tehtävät on oltava jatkossakin valtiolla ja sen mahdollisella uudella aluehallinnolla. Valtiolle riittää jatkossa yksi nykyisten aluehallintovirastojen sekä ELY -keskuksista siirrettävien tehtävien ympärille rakentuva alueellinen organisaatio/hallinto, jolla voi olla valtakunnallinen toimivalta ja riittävä määrä palvelupisteitä maantieteellisen palvelupeiton varmistamiseksi kaikilla itsehallintoalueilla.

Maakuntien liittojen nykyiset tehtävät on siirrettävä kokonaisuudessaan itsehallintoalueille tai kunnille. Itsehallintoalueiden tehtäviin tulee kuulua myös maakuntien kansainvälisten suhteiden hoitaminen.

ELY -keskuksista itsehallinnolle siirrettävien aluekehitystehtävien tulee kattaa kokonaisuudessaan EU:n rakennusrahastotehtävät sekä maaseutu -ja kalatalousrahaston tehtävät. Muutoinkin maaseutuasiat on syytä keskittää itsehallinnolle siten, että Maaseutuviraston ydintehtävänä on jatkossakin tukien maksatusviranomaisena toimiminen. Lisäksi ELY -keskusten joukkoliikennetehtävät on luontevaa siirtää itsehallinnolle, sillä joukkoliikenne kytkeytyy vahvasti mm. ylikunnalliseen kaavoitukseen ja kuntien liikenne-palvelujen järjestämiseen. Myös nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntatehtävät on tarkoituksenmukaista siirtää ELY -keskuksista ja AVI -virastoista itsehallintoalueiden hoidettaviksi. Samoin ympäristöä ja luonnonvaroja koskevat tehtävät luvitusta ja valvontaa lukuun ottamatta.

Vuosien aikana syntynyttä erittäin monimutkaista ja maantieteellisesti/hallinnollisesti pirstoutunutta ELY -keskusten erikoistumistehtävarakennetta on yksinkertaistettava ja palautettava tehtäviä aidosti alueille itsehallintoalueiden tehtäväksi. Myös TEKESin päätöksentekoa ja resurssien kohdentamista on mahdollisuuksien mukaan tuotava

lähemmäksi itsehallintoaluetasoa.

Valtakunnallisena ratkaisuna on selvitettävä ja harkittava huolella tarkoituksenmukainen ja aluelähtöinen tapa organisoida yritysrahoituksen sekä nykyisten ELYjen liikennevastuualueiden (joukkoliikenne kuitenkin itsehallinnolle) tehtävät. Ratkaisussa on huomioitava mahdollisuudet kiintiöidä itsehallintoaluekohtaisesti sekä yrityksille että liikennejärjestelmän kunnossapitoon ja kehittämiseen kohdistettavaa rahoitusta. Myös työllisyysasioiden hoitamisen ratkaisu on selvitettävä huolella akselilla valtio – itsehallinto-kunnat.

11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntien yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä?

Kuntien kannanotoilla sote -palvelujen järjestämisessä on oltava riittävä painoarvo erityisesti paikallisten palvelujen osalta ja yhteistyö on järjestettävä avoimeksi, vuorovaikutteiseksi ja hyvin toimivaksi paikallistasolla.

Kunnan ja itsehallinto-alueen hyvinvoinnin määritelmä ja hyvinvoinnille asetetut tavoitteet tulee olla yhdenmukaiset sekä yhteisesti avatut ja sovitut. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuuluu lähtökohtaisesti kunnan kaikille eri hallinnon alueille.

Strateginen suunnittelu, erilaiset toimenpide-ohjelmat ja suunnitelmat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tueksi tulee olla sekä osin yhteisiä että kuntakohtaisia, paikallinen tuntemus, näkemys ja asukkaiden/kuntalaisten erilaisuus huomioiden. Terveyden edistämisen ja hyvinvoinnin tukemiseksi tarvitaan kannustavia elementtejä, joilla tuetaan ja saavutetaan tavoitteita järjestelmällisesti.

Itsehallinto-alueiden ja kuntien välisen yhteydenpidon varmistamiseksi tarvitaan sekä taloudellisia että henkilöstöresursseja.

Johtamisen merkitys sekä kokonaisuuden hahmottaminen niin kunnan johtoryhmän kuin itsehallinto-alueiden suhteen nousevat tärkeään rooliin.

Järjestöjen ja yhdistysten roolin merkitys ja niiden tuoma hyvinvointi tulee ohjata itsehallinto-alueiden käyttöön ja mahdollistaa järjestöjen antamat hyödyt tarvittaessa. esim. asukaskuulemistilaisuuksien järjestäjinä yhteistyössä itsehallinto-alueiden kanssa.

12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Valtakunnan tasolla Polvijärven kunta katsoo kysytyistä vaihtoehdoista parhaimmaksi vaihtoehdoksi 18 maakunnan järjestämät sote-palvelut niin, että kaikki maakunnat ovat samanarvoisessa asemassa.

13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Hallituksen on huolehdittava itsehallintoalueiden riittävästä rahoituksesta niiden vastatessa kuntalaisille tärkeiden peruspalvelujen järjestämisestä. Eri alueiden väestön

tulotaso, väestön ikärakenne, palvelujen tarve ja muista erityistekijöistä mm. työttömyysaste on huomioitava valtion itsehallintoalueille antaman valtionrahoituksen perusteina niin, että jokainen alue pystyy järjestämään yhdenvertaiset palvelut maan eri osissa.

Rahoituksessa paras vaihtoehto on valtion suora valtionavustus ja sen lisäksi kansalaisilta perittävä maakuntaveron kaltainen suora rahoitus. Suoran valtionrahoituksen varaan rakentuva rahoitusjärjestelmä voi toteutuessaan karsia erityisesti reuna-alueiden palveluita.